

زنان محله نوغان هر سال سوگواره تشییع نمادین امام مهربانی ها را تکرار می کنند

ردپای هویت نوغان در مسجد الرضا(ع)

منطقه
نهمین

از قدیمی ترهانیست و بیشتر زائران مضجع شریف و کسبه اطراف در این مسجد رفت و آمد می کنند و برای نمازهای جماعت و برگزاری مراسم در مناسبت های مختلف حاضر می شوند.

● عزاداری طلبه های پاکستانی

از قدمت مسجد الرضا(ع) که بگذریم، فعالیت های اجتماعی مسجد به معنای ایجاد فضای همدلی و همراهی در خور توجه است. کمک هایی نیز هم در قالب بسته های معیشتی و هم در پوشش خدمات درمانی به خانواده های نیازمند طلبه های پاکستانی ارائه می شود.

در مواردی هم خانه این افراد تجهیز شده و امکانات ضروری که نیاز داشتند، از جمله گاز و آب گرم کن و یخچال برایشان فراهم شده است.

حالا چندین سال است که عزاداری های دهه اول محرم را همین طلبه های پاکستانی در مسجد الرضا(ع) پوشش می دهند؛ مراسمی که حزن عجیبی را به دل حاضران و نمازگزاران می نشاند. برنامه های سوگواری امام حسین(ع) و شهدای کربلا در این مسجد هر شب با پذیرایی شام از عزاداران اباعبدالله(ع) پایان می یابد.

شیخ ذبیح... مسئولیت مسجد را بپذیرد. سید محمد ابتدا زیر بار نمی رفت و گفت که این کار سختی است و از توان من خارج است، اما حاج آقا خطاب به او گفت: «اگر نمی توانستید، چگونه در نبود شیخ ذبیح... امور مسجد را به دست گرفتید؟!»

سید محمد می گوید: در خواست حاج آقا و تمرد من برای قبول نکردن وظیفه سنگین خادمی مسجد الرضا(ع) ادامه داشت تا اینکه خدا بیا مرز با تأکید گفت: «آقا سید محمد، دست ما و پدر و مادر شما در یک کاسه رفته!»

همین کلام کافی بود تا سید محمد بدون معطلی و بی قید و شرط خادمی مسجد را قبول کند و این گونه شد که از همان زمان سید محمد وارد این وادی شد و عشق به خدمت در خانه خدا و در جوار حرم مطهر حضرت رضا(ع) آن چنان پابندش کرد که دیگر به هیچ بهانه ای توان دل کندن از این صحن و سرار ندارد. او در همه این سال ها به اندک درآمدی که حالا به ماهی یک میلیون تومان رسیده است، قناعت کرده، اما هرگز حتی در ذهنش هم به بازنشستگی فکر نکرده است. او مهم ترین ویژگی مسجد الرضا(ع) را به روایت «زنان نوغان» برمی گرداند و می گوید: برخی روایت می کنند هنگام شهادت امام هشتم(ع) زنان نوغان مهریه هایشان را به همسرانشان بخشیدند و با تهیه شاخه های گل را می تشییع میکردند. مطهر حضرت رضا(ع) شدند و آن گونه که از پدرانمان سینه به سینه نقل کرده اند، زنان نوغان اولین کسانی بودند که مویبه کنان در جوار پیکر پاک فرزند فاطمه(س) حاضر شدند.

از آن روزگار زنان نوغان هر سال در سالروز این فراغ غریبانه باره انداختن دسته های عزاداری به سوی حرم مطهر حرکت می کنند و پیکر نمادین امام مهربانی را تشییع می کنند. مراسمشان هم از سال های گذشته با نام «سوگواره زنان محله نوغان» شهرت پیدا کرده است.

● تغییرات ظاهری مسجد الرضا(ع)

وسعت این مسجد بیش از ۲۵۰ مترمربع است. سنگی قدیمی در گوشه صحن حیاط مسجد روی دیوار نصب شده است که قصه ساخت مسجد و تجدیدنای آن به کوشش یک فرد خیر روی آن نوشته شده است. حسین جلیلی پیش از شانزده سال است که امام جماعت مسجد الرضا(ع) است و علاوه بر این به عنوان فعال اجتماعی که در امور خیر خواهانه نقش مؤثری دارد، نیز شناخته می شود. او که متولد و بزرگ شده محله

سعیده ساجدی نیا / نوغان ۹ کوچه ای در حوالی بارگاه امام رضا(ع) است که مسجد الرضا(ع) هویتی تاریخی به آن بخشیده است.

وارد کوچه که می شویم، چند قدم آن طرف تر در ورودی مسجد به چشم می خورد. زنانه و مردانه ندارد. همه از همین در وارد حیاط مسجد می شوند. دور تادور صحن حیاط وسایل مربوط به مراسم عزاداری امام حسین(ع) حال و هوای محرم را دارد.

حوالی اذان ظهر است و خادم مسجد در حال دم کردن چای و آماده کردن قندان ها و سینی فنجان ها برای پذیرایی از نمازگزاران است. محراب و فضای داخل مسجد به گونه ای آراسته و نورپردازی شده است که حال و هوای عاشورا را به بیننده ای القامی کند.

حضور در این صحن و سر جان و دلست را به کربلای سال ۶۱ قمری گره می زند و آرامش عجیبی را برایت به ارمغان می آورد.

وقتی علت و ریشه این حس و حال را از حاضران که در انتظار آواز اذان و شروع نماز جماعت روی سجاده شان نشسته اند، جویای می شویم، تاریخی شفاهی را بر ایمان نقل می کنند. در میان نوغانی های قدیم مشهور است که پس از شهادت امام رضا(ع)، پیکر مطهرشان از این محل و این نقطه تشییع شده است.

نوغان شهری باستانی در ولایت توس و مجاور روستای سناباد بوده است؛ شهری که امروز از آن فقط نام یک محله باقی مانده که در مشهد حل شده است. با این حال نامش با امام رثوف(ع) گره خورده است. مردمان خون گرم و صمیمی نوغان همواره نحوه خوان شهادت غریبانه حضرت رضا(ع) بوده اند.

سید محمد ظریفیان سعادتی، از قدیمی های محله نوغان، نزدیک به چهار دهه است که در این مسجد بی دریغ و صادقانه خدمت می کند. او از زمانی که پدر بزرگ و پدر خدا بیا مرز ش در این مسجد بروییا داشتند و نمازهای روزانه را در این مکان می خواندند، خاطره دارد.

● ۴۰ سال خدمت در مسجد الرضا(ع)

۲۸ ساله بود که شیخ ذبیح... خادم مسجد، هر زمان به جبهه اعزام می شد یا کاری برایش پیش می آمد، کلید مسجد را به سید محمد می داد که در مسجد را باز کند و حواش به کارها باشد.

آن زمان امام جماعت مسجد حاج آقا حسین بلخی بود که بعد از پدر مرحومش عهده دار اقامه نماز جماعت شده بود. او به سید محمد پیشنهاد کرد که بعد از

مردمان
خون گرم
و صمیمی
نوغان همواره
نوحه خوان
شهادت غریبانه
حضرت رضا(ع)
بوده اند